

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет
Кафедра аналітичної економіки та міжнародної економіки

Затверджено

На засіданні кафедри аналітичної економіки та міжнародної економіки економічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.)

Завідувач кафедри

_____ проф. Панчишин С. М

Силабус з навчальної дисципліни
«Міжнародна економіка»,
що викладається в межах ОПІ Маркетинг
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів
зі спеціальності 075 Маркетинг

Львів – 2023 р.

Назва дисципліни	Міжнародна економіка
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, пр-т Свободи, 18
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Економічний факультет, кафедра аналітичної економії та міжнародної економіки
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	07 Управління та адміністрування 075 Маркетинг
Викладачі дисципліни	Гнатишин Марія Андріївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри аналітичної економії та міжнародної економіки
Контактна інформація викладачів	maria.hnatyshyn@lnu.edu.ua https://econom.lnu.edu.ua/employee/hnatyshyn-mariya-andrijivna 79008 м. Львів, проспект Свободи 18, кафедра аналітичної економії та міжнародної економіки, к.107.
Консультації з питань навчання з дисципліни відбуваються	В день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Онлайн консультації після лекцій/практичних занять або за домовленістю. Офлайн консультації відповідно до графіку консультацій, затвердженого на кафедрі.
Сторінка курсу	https://econom.lnu.edu.ua/course/mizhнародna-ekonomika-ekn
Інформація про дисципліну	Курс «Міжнародна економіка» належить до дисциплін циклу нормативної підготовки бакалавра за спеціальністю 075 Маркетинг, яку викладають у 3 семестрі обсягом 5 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна «Міжнародна економіка» присвячена вивченню структури та принципів функціонування світової економічної системи, мотивів поведінки та механізму ухвалення рішень суб'єктами міжнародних економічних відносин. Курс умовно складається із двох частин. Перша присвячена вивченню міжнародної економіки на мікрорівні, зокрема міжнародній торгівлі, міжнародному переміщенню капіталу, праці та технологій, а також особливостям їхнього державного регулювання. Друга частина курсу присвячена вивченню міжнародної економічної взаємодії на макрорівні, а саме міжнародним розрахункам і аналізу платіжного балансу країни, способам і механізмам його врівноваження, особливу увагу приділено показникам, умовам та критеріям оцінки ефективності міжнародної економічної співпраці, а також процесам міжнародної економічної інтеграції, регіоналізації та дезинтеграції, особливостям міжнародної співпраці у вирішенні глобальних проблем людства.
Мета та цілі дисципліни	Мета курсу – формування теоретичних знань та практичних навиків проведення системного аналізу економічних процесів на міжнародному рівні для визначення й розв'язання управлінських проблем у національній економіці спричинених інтеграцією у світове господарство. Цілі дисципліни – це оволодіння знаннями про: - види зовнішньоекономічної політики; - інструменти державного регулювання міжнародних економічних відносин; - розподіл вигід на мікро- та макрорівні від міжнародної економічної взаємодії країн; - еволюцію світового господарства та властиві йому сьогодні риси; - сучасні глобальні проблеми людства та підходи до їхнього вирішення.

<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка. – Кн. 1 / За ред. С. Панчишина і П. Островерха. Київ: Знання, 2020. – 723 с. 2. Козик В. В., Панкова Л. А., Даниленко Н. Б. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник. – Київ: Знання, 2011. – 470 с. 3. Міжнародна економіка [текст]: навч. посіб. / За ред. Г. Е. Гронтковської / Г. Е. Гронтковська, О. І. Ряба, А. М. Венцурик, О. І. Красновська. – Київ: «Центр учбової літератури», 2014. – 384 с. – С. 123-146. 4. Krugman P. International Economics: Theory and Policy, 10th Edition / Paul R. Krugman, Maurice Obstfeld, Marc Melitz. – Instock : Prentice Hall, – 2014. – 360 p. 5. Pugel, Thomas A. International Economics / Thomas A. Pugel. — Sixteenth edition. – New York: McGraw-Hill Education, 2016. – 766 p. <p><i>Інтернет-ресурси:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 6. The World Trade Organization. URL: https://www.wto.org/ 7. Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/ 8. World Bank Open Data. URL: https://data.worldbank.org/ 9. International Monetary Fund. URL: https://www.imf.org/en/Home 10. The United Nations. URL: https://www.un.org/en/ 11. International Chamber of Commerce Incoterms rules/ URL: https://iccwbo.org/resources-for-business/incoterms-rules/incoterms-2020/
<p>Тривалість курсу</p>	<p>150 годин</p>
<p>Обсяг курсу</p>	<p>64 години аудиторних занять (з них 32 годин лекцій, 32 годин семінарських занять) і 86 годин самостійної роботи.</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Після завершення цього курсу студент має</p> <p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – як приймають рішення економічні суб'єкти за умов відкритої економіки; – як формуються ціни на міжнародних ринках товарів та послуг та які чинники на них впливають; – як за допомогою міжнародного цінового механізму здійснюється розподіл ресурсів та вигід між країнами ; – як втручання держави впливає на формування внутрішніх та зовнішніх цін і поведінку національних виробників й споживачів; – як міжнародна мобільність факторів виробництва впливає на національну та світову економіку; – як відбувається міжнародна економічна інтеграція та її наслідки для національного господарства. <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – використовувати інструментарій міжнародної економіки для аналізу різноманітних ситуацій, що виникають у світовій економіці. – самостійно аналізувати динаміку міжнародних економічних показників та наслідки державного втручання у функціонування національних ринків; – прогнозувати поведінку економічних суб'єктів в коротко- та довгостроковому періоді в умовах відкритої економіки; – формулювати власні судження щодо доцільності реалізації тієї чи іншої стратегії (політики) з огляду на її вплив на вітчизняну фірму, домогосподарство, галузь чи національну економіку загалом; – застосовувати моделювання для оцінки ефективності зовнішньоекономічної політики країни.
<p>Ключові слова</p>	<p>Міжнародна торгівля, міжнародне переміщення капіталу, міжнародна міграція робочої сили, міжнародний обмін технологіями, міжнародні</p>

	валютно-фінансові відносини та розрахунки, міжнародна економічна інтеграція.
Формат курсу	Очний.
Теми	Наведено в додатку 1 (у формі СХЕМИ КУРСУ).
Підсумковий контроль, форма	Іспит у письмовій формі.
Пререквізити	Навчальний курс потребує базових знань з загальних та економічних дисциплін, зокрема: світової історії, соціально-економічної географії світу, політекономії, мікроекономіки, макроекономіки, історії економіки та економічної думки, державного регулювання економіки, стратегій економічного розвитку, економіки зарубіжних країн. Для успішного проходження курсу необхідним є володіння англійською мовою на початковому рівні.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентації, лекції, відеоматеріали, розв'язування задач, підготовка та обговорення доповідей, дискусії.
Необхідне обладнання	Персональний комп'ютер, мультимедійний проектор/Мультимедійна дошка, Інтернет, Microsoft Office із доступом до Teams.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Екзаменаційна оцінка з дисципліни «Міжнародна економіка» виставляється на основі суми балів, отриманих студентом за роботу впродовж семестру та екзаменаційну роботу.</p> <p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховують за таким співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні/самостійні тощо : 30 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів 30; • контрольні заміри (модулі): 20 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20; • іспит: 50 % семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50. <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Отримана студентом загальна сума балів конвертується у результуючу оцінку, відповідно до діючої в університеті шкали оцінювання, яка виставляється в екзаменаційну відомість і залікову книжку.</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Пропущені теми на практичних заняттях слід відпрацювати у визначені строки.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p>

	<p>Політика виставлення балів. Враховують бали набрані під час контрольної перевірки знань, самостійної роботи та бали підсумкового оцінювання. До уваги також обов'язково беруть: присутність та активність студента на заняттях; пропуски занять без поважної причини; невідпрацювання пропущених занять; порушення академічної дисципліни, списування та плагіат; несвоєчасне виконання завдань тощо.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до екзамену.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Суть, чинники та види міжнародного поділу праці. 2. Становлення міжнародної економіки та її ознаки. Міжнародна макро- та мікроекономіка. 3. Форми та напрямки розвитку міжнародної спеціалізації і кооперування виробництва, суб'єкти міжнародної економіки. 4. Групи країн у міжнародній економіці, критерії класифікації країн. 5. Основні регіони та форми розвитку міжнародної економічної інтеграції. 6. Україна у світовому економічному просторі. 7. Теорії міжнародної торгівлі: меркантилізм та неомеркантилізм. 8. Теорія абсолютних переваг А. Сміта та порівняльних переваг Д. Рікардо. 9. Теорія співвідношення факторів виробництва Гекшера-Оліна. Парадокс Леонтьєва та його пояснення. 10. Теорія співвідношення факторів виробництва. 11. Теорії технологічного розриву та міжнародного життєвого циклу товару. 12. Теорія ефекту масштабу та перехресного попиту. 13. Теорія внутрішньогалузевої міжнародної торгівлі та конкурентних переваг М. Портера. 14. Філософія міжнародної економіки. Роль держави у міжнародній торгівлі. Типи зовнішньоторговельної політики держав. 15. Торгові і неторгові товари: суть та відмінності. Мобільність факторів виробництва. 16. Міжнародний рух товарів, як ознака світового ринку. Графічне зображення рівноваги на світовому ринку. 17. Роль міжнародних економічних відносин у вирішенні глобальних економічних проблем світового господарства. 18. Класифікація інструментів зовнішньоторговельної політики. 19. Показники обсягу, ефективності та інтенсивності міжнародної торгівлі 20. Показники умов торгівлі та способи їх обчислення. 21. Відносний попит на імпорт та відносна пропозиція експорту. Еластичність попиту на імпорт та пропозиції експорту. 22. Географічна та товарна структура міжнародної торгівлі. 23. Економічний зміст та класифікація послуг. Особливості міжнародної торгівлі послугами. 24. Міжнародна торгівля та економічне зростання. 25. Україна на світовому ринку товарів і послуг. 26. Види зовнішньоторговельних операцій 27. Умови міжнародної торгівлі Incoterms-2000 та 2010. 28. Зовнішньоторговельні документи та їх види. 29. Класифікація інструментів зовнішньоторговельної політики. 30. Мито, його функції та види. Ефективна ставка мита. 31. Економічні наслідки запровадження імпортного мита для малої країни. Графічна модель. 32. Економічні наслідки запровадження імпортного мита для великої країни. Графічна модель.

	<p>33. Економічні наслідки запровадження експортного мита для малої країни. Графічна модель.</p> <p>34. Аргументи на захист та проти мита.</p> <p>35. Економічні наслідки запровадження імпоротної квоти для малої країни. Графічна модель.</p> <p>36. Економічні наслідки запровадження експортної квоти для малої країни. Графічна модель.</p> <p>37. Порівняльний аналіз впливу імпортного мита та імпоротної квоти на малу країну. Графічна модель.</p> <p>38. Характеристика впливу інших кількісних нетарифних обмежень на економіку (ембарго, ліцензування, добровільні обмеження експорту).</p> <p>39. Вплив на міжнародну торгівлю прихованих методів зовнішньоекономічної політики (технічні бар'єри, внутрішні податки та збори, державні закупівлі, вимоги про вміст місцевих компонентів).</p> <p>40. Характеристика фінансових інструментів зовнішньоторговельної політики (субсидування, експортне кредитування, демпінг).</p> <p>41. Характеристика валютно-кредитних інструментів регулювання міжнародної торгівлі.</p> <p>42. Характеристика основних принципів міжнародного права та торгово-політичних режимів.</p> <p>43. Зовнішня торгівля України.</p> <p>44. Суть, чинники, форми і показники міжнародного руху капіталу.</p> <p>45. Економічні наслідки міжнародного руху капіталу. Графічна модель.</p> <p>46. Прямі та портфельні іноземні інвестиції.</p> <p>47. ТНК та БНК, їх роль у міжнародному переміщенні капіталу.</p> <p>48. Суть, функції та форми міжнародного кредитування.</p> <p>49. Проблема зовнішньої заборгованості країн та шляхи її розв'язання. Паризький і Лондонський клуби кредиторів.</p> <p>50. Стан іноземного інвестування в Україні.</p> <p>51. Суть, показники та форми міжнародної трудової міграції.</p> <p>52. Причини та сучасні особливості міжнародної трудової міграції.</p> <p>53. Наслідки міжнародної трудової міграції для країн імміграції та еміграції. Графічна модель.</p> <p>54. Міжнародне регулювання міграційних процесів.</p> <p>55. Суть платіжного балансу та джерела інформації для його складання.</p> <p>56. Методи зрівноваження платіжного балансу.</p> <p>57. Теорії платіжного балансу.</p> <p>58. Суть, передумови та чинники міжнародного науково-технологічного обміну.</p> <p>59. Форми міжнародного науково-технологічного обміну.</p> <p>60. Державне та міжнародне регулювання трансферу технологій.</p> <p>61. Валюта та валютні курси: суть і різновиди. Вплив валютного курсу на міжнародну торгівлю.</p> <p>62. Світова валютна система, її елементи та етапи становлення.</p> <p>63. Роль міжнародних валютно-фінансових інституцій у міжнародній економіці. Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями.</p> <p>64. Суть, передумови та цілі міжнародної економічної інтеграції.</p> <p>65. Етапи та форми міжнародної економічної інтеграції.</p> <p>66. Економічні наслідки міжнародної інтеграції.</p>
Опитування	<p>Анкету для оцінювання якості викладання курсу буде запропоновано заповнити студентам після його завершення в електронній або письмовій формі.</p>

СХЕМА КУРСУ

Тиж-день	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література.* Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
1-2	Тема 1. Міжнародна економіка у системі економічних наук. 1. Міжнародна економіка як об'єкт наукового дослідження. 2. Міжнародний поділ факторів виробництва. 3. Міжнародний ринок і світове господарство.	Лекція / семінар	1, 2, 3, 10, 11	Проаналізувати матеріали лекції. Опрацювати рекомендовану літературу, підготуватись до практичного заняття 4 год. / 4 год.	1 тиждень
3-4	Тема 2. Теорії міжнародної торгівлі. 1. Класичні теорії міжнародної торгівлі. 2. Полеміка щодо неокласичних теорій та їх значення в міжнародній торгівлі. 3. Дискусія відносно альтернативних теорій міжнародної торгівлі. 4. Міжнародна торгівля та економічне зростання	Лекція / семінар	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7	Проаналізувати матеріали лекції. Опрацювати рекомендовану літературу, підготуватись до практичного заняття 4 год. / 4 год.	1 тиждень
5-6	Тема 3. Організація зовнішньоторговельної діяльності та аналіз міжнародної торгівлі країни. 1. Організація зовнішньоторговельних операцій. 2. Міжнародна торгівля товарами. 3. Особливості міжнародної торгівлі послугами.	Лекція / семінар	1, 2, 3, 6-9	Проаналізувати матеріали лекції. Опрацювати рекомендовану літературу, підготуватись до практичного заняття 4 год. / 4 год.	1 тиждень
7-8	Тема 4. Митні методи регулювання міжнародної торгівлі. 1. Види, знаряддя та полеміка щодо зовнішньоторговельної політики. 2. Мито, його функції і види. 3. Економічні наслідки запровадження мита. 4. Специфічні випадки митної політики.	Лекція / семінар	1, 2, 3, 4, 5, 7-9	Проаналізувати матеріали лекції. Опрацювати рекомендовану літературу, підготуватись до практичного заняття 4 год. / 4 год.	1 тиждень

9-10	<p>Тема 5. Немитні методи регулювання міжнародної торгівлі.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кількісні обмеження в міжнародній торгівлі. 2. Приховані методи регулювання торгово-економічної політики. 3. Фінансові інструменти зовнішньоторгової політики. 4. Некономічні методи регулювання міжнародної торгівлі. 	Лекція / семінар	1, 2, 3, 4, 5, 6-11	<p>Проаналізувати матеріали лекції.</p> <p>Опрацювати рекомендовану літературу, підготуватись до практичного заняття</p> <p>4 год. / 4 год.</p>	1 тиждень
11-12	<p>Тема 6. Міжнародне переміщення факторів виробництва.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міжнародне переміщення капіталу: закономірності, тенденції та актуальні питання державного регулювання. 2. Міжнародна міграція робочої сили: соціально-економічні наслідки. 3. Міжнародні науково-технічні відносини: економічні та правові аспекти. 	Лекція / семінар	1, 2, 3, 4, 5, 6-11	<p>Проаналізувати матеріали лекції.</p> <p>Опрацювати рекомендовану літературу, підготуватись до практичного заняття</p> <p>4 год. / 4 год.</p>	1 тиждень
13-14	<p>Тема 7. Платіжний баланс.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть платіжного балансу, джерела інформації та принципи складання. 2. Структура та взаємозв'язок рахунків платіжного балансу. Критерії достатності резервних активів. 3. Чинники, що впливають на рівновагу платіжного балансу. Теорії та методи зрівноваження платіжного балансу. 	Лекція / семінар	1, 2, 3, 4, 5, 6-11	<p>Проаналізувати матеріали лекції.</p> <p>Опрацювати рекомендовану літературу, підготуватись до практичного заняття</p> <p>4 год. / 4 год.</p>	1 тиждень
15-16	<p>Тема 8. Міжнародна економічна інтеграція.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Становлення інтеграційних процесів у світовій економіці. 2. Економічні ефекти регіональної інтеграції. 3. Європейська економічна інтеграція: філософія, еволюція та формування сучасної парадигми. 	Лекція / семінар	1, 2, 3, 4, 5, 6-11	<p>Проаналізувати матеріали лекції.</p> <p>Опрацювати рекомендовану літературу, підготуватись до практичного заняття</p> <p>4 год. / 4 год.</p>	1 тиждень

* Перелік рекомендованої літератури наведений у попередній таблиці.